

**UCHWAŁA NR XLI/286/2024
RADY POWIATU W KAMIENIU POMORSKIM
z dnia 7 marca 2024 r.**

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2024-2026”.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2024 poz. 177),

Rada Powiatu w Kamieniu Pomorskim uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2024-2026” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2024-2026” realizowany będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Kamieniu Pomorskim.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady Powiatu

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Sebastian Mamzer
Sebastian Mamzer

**UCHWAŁA NR XLI/286/2024
RADY POWIATU W KAMIENIU POMORSKIM
z dnia 7 marca 2024 r.**

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2024-2026”.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Uchwałą Nr XXII/161/2021 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 29 czerwca 2021 r. przyjęty został do realizacji „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2021-2023”, którego okres obowiązywania upłynął z dniem 31 grudnia 2023 r., wobec czego zachodzi konieczność przyjęcia nowego dokumentu na kolejny 3 letni okres.

Mając powyższe na względzie podjęcie uchwały jest uzasadnione.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY
ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KAMIENSKIM
NA LATA 2024-2026**

Kamień Pomorski 2024

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

Spis treści

1. WPROWADZENIE	3
2. PODSTAWA PRAWNA	4
3. ZADANIA POWIATU W ZAKRESIE SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	5
4. ORGANIZATOR RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	7
5. CHARAKTERYSTYKA RODZIN ZASTĘPCZYCH W POWIECIE KAMIEŃSKIM.....	9
6. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	11
7. USAMODZIELNIENIA	13
8. ANALIZA RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KAMIEŃSKIM ZA LATA 2020-2022	15
9. PLAN ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ – CELE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	17
10. PLAN OGRANICZENIA LICZBY MIEJSC W INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ – CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	19
11. ANALIZA SWOT	20
12. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH NA LATA 2024-2026	22
13. ODBIORCY PROGRAMU	22
14. ZAKŁADANE REZULTATY	23
15. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	23
16. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	23
17. PODSUMOWANIE	25
18. SPIS TABEL.....	26

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (...).”

*Preambuła Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*

1. WPROWADZENIE

Prawem każdego dziecka jest nieodłączne prawo do życia w rodzinie. Rodzinie pełnej, bezpiecznej, dającej możliwości rozwoju. Prawo to obejmuje również uznanie podmiotowości dziecka i istnienie obowiązków rodziców względem dzieci. W momencie złamania tego prawa państwo ma obowiązek zapewnienia wsparcia i ochrony rodzinie oraz prowadzenia takiej polityki, która umożliwi rodzicom i opiekunom realizację ich obowiązków względem dzieci. Rodzina jest systemem, który należy rozpatrywać całościowo. Zażożenie to oznacza wiele następstw, jak chociażby takie, że zmiana w jednej części systemu rodzinnego powoduje zmianę w pozostałych jego częściach.

Podstawy prawne systemu opieki zastępczej nad dzieckiem wyznaczają nadrzędne zasady Konstytucji RP: zasada pomocniczości (preambuła Konstytucji), ochrona prawna macierzyństwa i rodzicielstwa (art. 18), prymat rodziny w wychowaniu dzieci (art. 48), zobowiązanie Państwa do prowadzenia polityki prorodzinnej (art. 71), prawo dziecka do ochrony i opieki (art. 72).

Dodatkowo 01 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023r. poz. 1426 ze zm.), która zebrata i usystematyzowała zasady i formy wspierania rodziny, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy z usamodzielnieniu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zasady finansowania oraz zadania z zakresu postępowania adopcyjnego.

Pojęcie **pieczy zastępczej** to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, a system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KAMIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dzieli kompetencje pomiędzy samorządem gminnym, a powiatowym. Praca z rodziną biologiczną dziecka zagrożonego umieszczeniem w pieczy zastępczej należy do zadań własnych gminy. Do zadań powiatu należy sprawowanie pieczy zastępczej. Umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej następuje po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.

2. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną do opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 w Powiecie Kamieńskim jest art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 poz. 1426 ze zm.).

Do pozostałych aktów prawnych, w oparciu o które są podejmowane i realizowane działania w zakresie Programu należą:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- Konwencja o Prawach Dziecka,
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 810),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. rok 2023 poz. 2452).

Program wpisuje się w założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kamieńskim na lata 2023-2030.

3. ZADANIA POWIATU W ZAKRESIE SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zadania powiatu z zakresu pieczy zastępczej zgodnie z ustawą wykonuje starosta za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodziny oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w sposób szczegółowy podzieliła zadania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną pomiędzy samorząd gminny i powiatowy, w taki sposób, iż praca z rodziną biologiczną należy do zadań własnych gminy, a organizacja pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu.

Do zadań własnych powiatu w zakresie realizacji zadań wynikających z art. 180 ww. ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego,
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia.
 - b) specjalistycznego poradnictwa
- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIENSKIM NA LATA 2024-2026

- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- 10) wprowadzanie danych do rejestru ich aktualizacja i usuwanie:
 - a) wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, osób które osiągnęły pełnoletniość,
 - b) wykaz osób posiadających pozytywną lub negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - c) wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - d) wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe,
 - e) wykaz rodzinnych domów dziecka,
 - f) wykaz placówek opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo – terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych,
 - g) wykaz osób usamodzielnianych,
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,
- 13) sporządzenie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformacyjnego w terminie:

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

- a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku,
- 14) przekazywanie do Biura Informacji Gospodarczej informacji w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 w/w ustawy,
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3,
- 3) finansowanie dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a w/w ustawy.

4. ORGANIZATOR RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Na podstawie art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 poz. 1426 ze zm.) zgodnie z zarządzeniem Starosty Kamieńskiego Nr. Or.120.41.2011.MG z dnia 24 listopada 2011r. Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie w Kamieniu Pomorskim zostało wyznaczone do pełnienia zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Kamieńskiego.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy,
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 4) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinnym dom dziecka,
- 5) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego,

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIENSKIM NA LATA 2024-2026

- 6) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- 7) zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- 8) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
- 9) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi,
- 10) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 11) zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności z zakresie prawa rodzinnego,
- 12) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 13) prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą,
- 14) prowadzenie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 15) zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 16) zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- 17) przedstawienie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 18) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 19) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIENSKIM NA LATA 2024-2026

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej powołał **Zespół do spraw Pieczy Zastępczej** w składzie:

- 1) Stanowisko ds. organizacji pieczy zastępczej,
- 2) Stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 3) Stanowisko ds. świadczeń i rozliczeń,
- 4) Stanowisko ds. instytucjonalnej pieczy zastępczej,

Do zadań Zespołu do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej należy wykonywanie zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Organizator zatrudnia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który obejmuje opieką rodziny zastępcze na ich wniosek.

5. CHARAKTERYSTYKA RODZIN ZASTĘPCZYCH W POWIECIE KAMIENSKIM

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodziny zastępcze:

- a) spokrewnione,
- b) niezawodowe,
- c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne;

2) rodzinne domy dziecka.

Rodzina zastępcza spokrewniona – tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi dziecka (dziadkowie, pradiadkowie) lub rodzeństwem dziecka na których zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny. W rodzinach zastępczych spokrewnionych nie określa się liczby dzieci, które pozostają pod opieką, gdyż będzie ona wynikać z sytuacji danej rodziny, jak i stopnia pokrewieństwa.

Rodzina zastępcza niezawodowa – tę formę tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, którzy nie są wstępnymi ani rodzeństwem dziecka. W rodzinie tej może przebywać nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Starosta po spełnieniu przez rodzinę zastępczą niezawodową określonych

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

w ustawie warunków może zawrzeć na wniosek tej rodziny umowę o pełnienie rodziny zastępczej zawodowej.

Rodzina zastępcza zawodowa w tym:

- a) **pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego** - rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej;
- b) **specjalistyczna** - rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi.

Zawodowe rodziny zastępcze to rodziny, które z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie.

Rodzinny dom dziecka – tworzony jest przez małżonków lub osobę nie pozostającą w związku małżeńskim, sprawującymi opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W przypadku konieczności umieszczenia rodzeństwa za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Rodzinny dom dziecka organizuje powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Powiat może na zasadzie porozumienia, organizować rodzinny dom dziecka na terenie innego powiatu.

Ustawa ściśle określa warunki, jakie musi spełniać osoba kandydująca do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Niezbędne jest także ukończenie przez kandydatów odpowiedniego szkolenia oraz otrzymania zaświadczenia kwalifikacyjnego zawierającego potwierdzenie ukończenia szkolenia oraz spełnienia określonych w ustawie warunków.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczonego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub prowadzących rodzinny dom dziecka. W stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielenie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- 2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, plan pomocy dziecku,
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- 4) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- 7) przedstawienie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

6. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa następujące formy pieczy instytucjonalnej:

1. **Placówki opiekuńczo-wychowawcze** - które zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. Placówki opiekuńczo – wychowawcze dzielimy na: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno – terapeutyczne i rodzinne.

2. **Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne** – w których umieszczane są dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji, a nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

3. Interwencyjne ośrodki preadopcyjne –umieszcza się w nich dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki oraz w okresie oczekiwania na przysposobienie, a które nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze prowadzone są przez samorząd powiatowy, natomiast regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne i interwencyjne ośrodki preadopcyjne przez samorząd wojewódzki.

W Powiecie Kamieńskim Uchwałą Nr XXI/191/2013 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 25 marca 2013 roku utworzono Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – wychowawczych w Wisetce, które zapewnia wspólną obsługę administracyjną, finansową i specjalistyczną dla dwóch funkcjonujących Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Lubinie i Wisetce.

W Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych opieka pedagogiczna sprawowana jest całodobowo, zatrudnionych jest 14 wychowawców pracujących w systemie grafikowym, w tym sprawuje funkcję wychowawcy – koordynatora. Wychowawcy organizują pracę z dziećmi, realizują zadania wynikające z indywidualnego planu pracy oraz pozostają w stałym kontakcie z rodziną dziecka. Praca wychowawców wspomagana jest przez pedagoga i psychologa.

Średnie miesięczne koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej pokrywają pełne koszty utrzymania dziecka w placówce tzn. są składową rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki wynikającą z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc w placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej są ustalane przez starostę.

Ustawa wprowadza przepisy zmieniające minimalny wiek dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych. W placówkach opiekuńczo - wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych w okresie 4 lat od dnia wejścia jej w życie, tj. od dnia 1 stycznia 2012 r., mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia (przebywać w tych placówkach mogły w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2019 r.). Po upływie tego okresu w placówkach mogą przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie, gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa. W związku z powyższym zasadny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KAMIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców. Placówki opiekuńczo - wychowawcze pozostaną więc jako jedno z możliwych miejsc umieszczenia dzieci starszych, mniej podatnych na zaburzenia rozwojowe, jakie wynikać mogą z umieszczenia poza środowiskiem rodzinnym. Rodzaj placówki może być dostosowany do sytuacji i specyficznych potrzeb dziecka, a praca na rzecz jego wszechstronnego rozwoju może być zintensyfikowana dzięki obecności na miejscu specjalistycznej, odpowiednio przygotowanej kadry.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej przewidywała stopniową, rozłożoną w czasie zmianę dotyczącą liczby wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w okresie 9 lat od wejścia w życie ustawy nie może być wyższa niż 14 (2021 rok), nie dotyczy to placówek typu rodzinnego.

Intencją ustawodawcy jest ograniczenie liczby dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W konsekwencji ograniczenie liczby dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powinno wpłynąć na aktywność działania ze strony powiatów w zakresie pozyskiwania kandydatów do pełnienia roli rodzin zastępczych, zacieśniania współpracy pomiędzy powiatem i gminą zmierzającą do skutecznej pracy z rodzinami biologicznymi i ograniczenia liczby dzieci, które umieszczone są w różnych formach pieczy zastępczej.

Do placówek tego typu mają docelowo trafiać dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności z przystosowaniem się do życia w rodzinie. Każdy powiat w myśl obowiązujących przepisów, jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki jest zobowiązany do ponoszenia wydatków na jego utrzymanie.

7. USAMODZIELNIENIA

Ważnym elementem systemu opieki zastępczej jest pomoc dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnych oraz instytucjonalnych form opieki.

Usamodzielnienie to długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym. Proces usamodzielnienia rozpoczyna się na rok przed osiągnięciem pełnoletniości przez osobę usamodzielnianą i w zależności od sytuacji życiowej wychowanka, może trwać najpóźniej do momentu osiągnięcia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletniości pieczę zastępczą, w przypadku gdy umieszczenie nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na:

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIENSKIM NA LATA 2024-2026

- **kontynuowanie nauki** – jeżeli osoba usamodzielniana kontynuuje naukę w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni, na kursach (jeżeli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia), u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego; pomoc przyznawana jest na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia,
- **usamodzielnienie** – pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielnienia jednorazowo lub w ratach, nie później jednak, niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Pomoc na usamodzielnienie jest wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki. W uzasadnionych przypadkach pomoc ta może zostać wypłacona w trakcie pobierania pomocy na kontynuowanie nauki,
- **zagospodarowanie** – wypłacane jest jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Ponadto osobom usamodzielnianym udzielana jest pomoc w uzyskaniu:

- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnienia.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, który jest opracowany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletniości, a następnie jest zatwierdzony przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 3 lat – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- roku – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo – terapeutyczną.

Pomoc na usamodzielnienie i pomoc na kontynuowanie nauki, na wniosek osoby zainteresowanej, udziela starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby usamodzielnianej przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Natomiast wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie oraz udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych lub w uzyskaniu zatrudnienia składa się w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

Liczbę usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz kontynuujących naukę, pozostających w pieczy zastępczej w Powiecie Kamieńskim w latach 2020-2022 prezentują tabele nr 1 i 2.

Tabela nr. 1

Liczba usamodzielnianych wychowanków:	Stan na 31.12.2020r.	Stan na 31.12.2021r.	Stan na 31.12.2022r.
z rodzin zastępczych	12	6	3
z placówek opiekuńczo - wychowawczych	5	3	4
Razem	17	9	7

Źródło: dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela nr. 2

Liczba osób kontynuujących naukę pozostających:	Stan na 31.12.2020r.	Stan na 31.12.2021r.	Stan na 31.12.2022r.
w rodzinach zastępczych	10	3	3
w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	3	3	3
Razem	13	6	6

Źródło: dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Dodatkowo tabela nr 3 przedstawia prognozę usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w okresie trwania programu tj. w latach 2024 -2026.

Tabela nr. 3

Prognoza usamodzielnianych wychowanków:	2024	2025	2026
w rodzinach zastępczych	5	8	8
w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	1	2	5
Razem	6	10	13

Źródło: dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

8. ANALIZA RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KAMIEŃSKIM ZA LATA 2020-2022

W Powiecie Kamieńskim na przestrzeni wskazanych lat liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych kształtuje się na podobnym poziomie. Najwięcej rodzin zastępczych funkcjonujących w Powiecie Kamieńskim w latach 2020-2022 stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione (głównie dziadkowie, rodzeństwo). Tabela nr 4 i 5 przedstawia rodziny zastępcze funkcjonujące w Powiecie Kamieńskim na tle kraju i województwa zachodniopomorskiego oraz dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych funkcjonujących w Powiecie Kamieńskim na tle kraju i województwa zachodniopomorskiego, natomiast tabela 6 i 7 prezentuje liczbę rodzin zastępczych w Powiecie Kamieńskim w latach 2020-2022 z podziałem na ich rodzaj oraz liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Kamieńskim w latach z podziałem na rodzaj rodzin.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

Tabela nr.4

Lp.	Region	2020	2021	2022
1	Polska	36 540	36 639	36 220
2	Województwo zachodniopomorskie	2 340	2 312	2 231
3	Powiat Kamieński	44	46	52

Źródło: poz. 1,2 - www.stat.gov.pl, poz. 3 - dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela nr. 5

Lp.	Region	2020	2021	2022
1	Polska	55 486	56 357	56 240
2	Województwo zachodniopomorskie	3 737	3 767	3 736
3	Powiat Kamieński	59	64	69

Źródło: poz. 1,2 - www.stat.gov.pl, poz. 3 - dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela nr. 6

Lp.	Rodzaj rodziny	2020	2021	2022
1	Spokrewnione	30	33	38
2	Niezawodowe	14	13	14
3	Zawodowe	1	0	0
	Ogółem	45	46	52

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela nr. 7

Lp.	Rodzaj rodziny	2020	2021	2022
1	Spokrewnione	42	45	49
2	Niezawodowe	17	19	20
3	Zawodowe	3	0	0
	Ogółem	62	64	69

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Na terenie Powiatu Kamieńskiego funkcjonują dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze w Wisetce i Lubinie. Tabele nr 8 i 9 prezentują ilość placówek oraz dzieci w nich umieszczonych na tle całego kraju, powiatu kamieńskiego oraz województwa zachodniopomorskiego.

Tabela nr. 8

Lp.	Region	2020	2021	2022
1	Polska	1 205	1 273	1 307
2	Województwo zachodniopomorskie	59	62	59
3	Powiat Kamieński	2	2	2

Źródło: poz. 1,2 - www.stat.gov.pl, poz. 3 - dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

Tabela nr. 9

Lp.	Region	2020	2021	2022
1	Polska	16 029	15 931	16 572
2	Województwo zachodniopomorskie	844	798	764
3	Powiat Kamieński	22	25	21

Źródło: poz. 1,2 - www.stat.gov.pl, poz. 3 - dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

9. PLAN ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ – CELE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2024-2026 jest:

„Tworzenie spójnego i zintegrowanego systemu pieczy zastępczej w Powiecie Kamieńskim poprzez rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, utrzymywanie standardów w instytucjonalnej pieczy zastępczej, profesjonalne wsparcie oraz pomoc rodzinom zastępczym i osobom usamodzielnianym”.

Cele:

1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
2. Kwalifikowanie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.
3. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinnym oraz instytucjonalnym formom pieczy zastępczej.
4. Pomoc w usamodzielnianiu osobom opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia.

Cel nr. 1

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.

Kierunki działań:

1. Poprawa postrzegania i świadomości społecznej o pieczy zastępczej, w tym budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Rozpowszechnianie informacji dotyczących poszukiwania chętnych do pełnienia roli rodzica zastępczego poprzez m.in. ulotki, banery, imprezy plenerowe, strony internetowe.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIENSKIM NA LATA 2024-2026

3. Zapewnienie adekwatnej do potrzeb ilości miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej, poprzez pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzenie kwalifikacji i organizowanie szkoleń.
4. Wspieranie rodzin zastępczych w podejmowaniu działań i współpracy z instytucjami działającymi na rzecz powrotu dziecka do środowiska rodzinnego.

Cel nr. 2

Kwalifikowanie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.

Kierunki działań:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej tyłu rodzinnego.
4. Realizacja procesu diagnostyczno – kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.

Cel nr. 3

Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinnym oraz instytucjonalnym formom pieczy zastępczej.

Kierunki działań:

1. Zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego.
2. Pomoc rodzinom zastępczym w uzyskaniu dostępu do innych specjalistów w zależności od potrzeb zgłaszanych przez rodziców zastępczych.
3. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kompetencji.
4. Organizowanie szkoleń i warsztatów z umiejętności wychowawczych dla rodziców zastępczych.
5. Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym poprzez organizację grup wsparcia.
6. Zatrudnienie rodziny pomocowej na wniosek rodziny zastępczej zawodowej.

Cel nr. 4

Pomoc w usamodzielnianiu osobom opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia.

Kierunki działań:

1. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie.
2. Podjęcie działań mających na celu utworzenie mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.
3. Wsparcie i pomoc w procesie poszukiwania zatrudnienia i przygotowania dokumentów o przydział mieszkania z zasobów gminy.
4. Pomoc i wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia.
5. Motywowanie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w celu uzupełnienia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
6. Wsparcie specjalistyczne dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej dostępnych w Centrum – psycholog.
7. Organizowanie indywidualnych spotkań z osobami usamodzielnianymi.

10. PLAN OGRANICZENIA LICZBY MIEJSC W INSTYTUCJONALNEJ PIELCZY ZASTĘPCZEJ – CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele:

1. Deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej – zmiany zgodne z nowelizacją ustawy
2. Utrzymywanie obowiązujących standardów w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego.

Cel nr. 1

Deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej – zmiany zgodne z nowelizacją ustawy

Kierunki działań:

1. Wzrost wynagrodzeń dla osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej.
2. Wprowadzenie systemu teleinformatycznego aby starosta na bieżąco prowadził elektroniczne wykazy zgodnie z ustawą.
3. Przeciwdziałanie kryzysom w rodzinie, poprawa jakości sprawowanej opieki przez rodziców biologicznych.
4. Ograniczenie dla tworzenia nowych placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Cel nr. 2

Utrzymywanie obowiązujących standardów w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego.

Kierunki działań:

1. Zapewnienie dzieciom przebywającym w instytucjonalnej pieczy zastępczej całodobowej opieki oraz wychowania.
2. Zatrudnienie profesjonalnej kadry sprawującej opiekę i wychowanie dla dzieci przebywających w placówkach.
3. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb dzieci, w szczególności realizację potrzeb rozwojowych, emocjonalnych, zdrowotnych bytowych, społecznych i religijnych.
4. Utrzymywanie liczby miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na poziomie dwóch placówek 14 osobowych.

11. ANALIZA SWOT

W niniejszym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej sporządzono analizę SWOT jako narzędzie do usystematyzowania mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń dla sfery społecznej Powiatu Kamieńskiego, dotyczącej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zostało wyznaczone jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej. ✓ Wykwalifikowana i doświadczona kadra pracowników OPRZ, podnosząca swoje kompetencje zawodowe. ✓ Dostępność bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego - psychologicznego. ✓ Współpraca z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, sądami, kuratorami, ośrodkami adopcyjnymi. ✓ Współpraca z asystentami rodziny oraz kuratorami sądowymi ✓ Objęcie rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej ✓ Współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z jednostkami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny. ✓ Wypracowane pozytywne relacje 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mała liczba rodzin zastępczych, niezawodowych i zawodowych. ✓ Mała liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. ✓ Brak chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej specjalistycznej ✓ Brak mieszkań socjalnych w gminach dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. ✓ Brak mieszkań chronionych. ✓ Mała dostępność innych specjalistów do pracy z dzieckiem i rodziną (m.in. pedagogzy, neurologzy, logopedzi, doradcy zawodowi). ✓ Brak środków na organizowanie dodatkowych szkoleń dla rodziców zastępczych. ✓ Brak miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych ✓ Długotrwałe postępowania sądowe w sprawach związanych z uregulowaniem sytuacji prawnej dziecka ✓ Trudności z pozyskaniem rodzin

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIENSKIM NA LATA 2024-2026

<p>z rodzinami zastępczymi</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Kampanie na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego, zakup baner oraz udział w imprezach plenerowych ✓ 	<p>zastępczych oraz rodzin adopcyjnych dla dzieci z dysfunkcjami</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Niskie wynagrodzenia dla kadry pracującej na rzecz pieczy zastępczej ✓ Brak dodatkowych przywilejów dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej takich jak: dodatkowy urlop, ekwiwalent za pranie ✓ Trudności z wyegzekwowaniem od rodzin zastępczych poprawnego funkcjonowania i wypełniania powierzonej im funkcji
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zwiększenie liczby asystentów rodzin i lepsza profilaktyka w gminach ✓ Dążenie do zmniejszenia liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. ✓ Profesjonalna współpraca z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny. ✓ Sprawny przepływ informacji w celu lepszej współpracy związanej z umieszczeniem i pobytem dzieci w pieczy zastępczej. ✓ Ogólnopolskie działania na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego ✓ Lokalna polityka ukierunkowana na rozwój rodzinnej pieczy zastępczej ✓ Promocja działań zmierzających do rozwoju idei pieczy zastępczej ✓ Sprawny przepływ informacji w celu lepszego doboru rodzin zastępczych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niedostateczna ilość środków finansowych, która wpływa na ograniczenie możliwości rozwoju pieczy zastępczej, w tym promocja i szkolenia mające na celu podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców zastępczych. ✓ Mała ilość kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. ✓ Wypalenie zawodowe pracowników ORPZ oraz rodziców zastępczych. ✓ Niewystarczające wsparcie dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. ✓ Niewystarczające środki na realizację ustawowych zadań (m.in. mała liczba godzin psychologa, fakultatywna pomoc finansowa dla rodzin zastępczych). ✓ Brak miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci powyżej 10 roku życia. ✓ Mała świadomość społeczeństwa z zakresu pieczy zastępczej (np. kto może być rodziną zastępczą, na czym polega rola rodziców zastępczych). ✓ Brak pożądaných zmian w rodzinie biologicznej mających na celu powrót dziecka do rodziców biologicznych

12. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH NA LATA 2024-2026

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie.

W oparciu o analizę potrzeb i zagrożeń w środowiskach rodzin biologicznych, uwzględniając możliwości finansowe powiatu, ustala się następujący limit rodzin zastępczych zawodowych (w tym rodzinnych domów dziecka).

Limit rodzin zastępczych w 2024r.	Limit rodzin zastępczych w 2025r.	Limit rodzin zastępczych w 2026r.
1	2	2

13. ODBIORCY PROGRAMU

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2024-2026 obejmuje wszelkie działania podejmowane na rzecz dzieci i osób pełnoletnich, które nie mają zapewnionej opieki, wychowania oraz wsparcia przez rodziców biologicznych w ich środowisku rodzinnym.

Program skierowany jest do:

- 1) rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych,
- 2) kadry i dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 3) osób usamodzielnianych,
- 4) kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 5) rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 6) kadry instytucji zajmujących się realizacją zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

14. ZAKŁADANE REZULTATY

- 1) zwiększenie świadomości społecznej na temat roli i wartości rodziny zastępczej poprzez podejmowane działań promocyjnych w środowisku lokalnym,
- 2) wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych,
- 3) zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 4) wzrost kompetencji rodzin zastępczych,
- 5) zwiększenie form wsparcia dla rodzin zastępczych oraz osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą.

15. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2024-2026 są środki finansowe pochodzące z:

- 1) budżetu Powiatu Kamieńskiego art. 191 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) budżetu Państwa - dotacje celowe zgodnie z art. 197 ww. ustawy,
- 3) budżetu samorządów gminnych – które są zobowiązane do współfinansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z art. art. 191 ust. 9 i 10 ww. ustawy,
- 4) budżetu samorządów powiatowych, których dzieci z poza Powiatu Kamieńskiego umieszczane są w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Kamieńskiego zgodnie z art. 191 ust. 4,
- 5) środki pozyskane w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego.

16. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2024-2026 służy zapewnieniu jego sprawnego zarządzania i wdrażania. Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu w celu ocenienia, czy program osiąga założone cele.

Ewaluacja pozwoli określić:

- 1) Czy cele programu są realizowane, jeśli nie – to co należy zmienić aby je osiągnąć?
- 2) Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej?
- 3) Czy zagwarantowano wystarczające środki na realizację programu?

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KAMIENSKIM NA LATA 2024-2026

- 4) Czy w pieczy zastępczej są umieszczane tylko dzieci, których rodzice pomimo wsparcia ze strony gminy nie wypełniają swoich obowiązków opiekuńczo – wychowawczych?
- 5) Czy współpraca z ośrodkami pomocy społecznej (asystentami rodziny) z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej stwarza właściwe warunki do współdziałania rodziny biologicznej z rodziną zastępczą lub placówką opiekuńczo – wychowawczą?
- 6) W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie w sprzęt i realizacja świadczeń oraz organizacja pracy gwarantują realizację założonych celów?
- 7) Czy jest zapewniana odpowiednia liczba miejsc w pieczy zastępczej.
- 8) Czy wzrasta liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka?

Podstawę ewaluacji stanowią:

- 1) wypowiedzi ustne partnerów i beneficjentów programu,
- 2) analiza zgromadzonych dokumentów,
- 3) monitorowanie środowiska i obserwacja,
- 4) wydane opinie,
- 5) wydane decyzje administracyjne, dotyczące przyznanych świadczeń,
- 6) analiza sporządzonych sprawozdań,
- 7) realizacja planów pomocy dziecku,
- 8) indywidualne programy usamodzielnienia,
- 9) oceny sytuacji dziecka.

17. PODSUMOWANIE

Pieczą zastępczą jest zadaniem powiatu. Przedstawiony Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2024-2026, zawiera najważniejsze cele i kierunki działań podejmowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim oraz zakłada przede wszystkim zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w Powiecie Kamieńskim wobec dzieci, które z różnych przyczyn oraz braku możliwości wychowywania się w środowisku naturalnym, potrzebują opieki zastępczej. Jednym z głównych celów założeń programu jest rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, zapewnienie dostępu do profesjonalnego wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz udzielanie pomocy w usamodzielnianiu osobom opuszczającym pieczę zastępczą. To właśnie rodzina jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, natomiast system pieczy zastępczej stanowi tylko czasową opiekę i wychowanie wobec dzieci, które są pozbawione tej opieki ze strony rodziców biologicznych. Działania podejmowane przez samorząd powiatowy oraz samorządy gminne ma na celu pracę na rzecz powrotu dzieci do środowiska naturalnego.

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim będzie corocznie przedkładał sprawozdanie z merytoryczne i finansowe Zarządowi Powiatu Kamieńskiego łącznie ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.

18. SPIS TABEL

TABELA Nr 1 Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

TABELA Nr 2 Liczba kontynuujących naukę, pozostających w pieczy zastępczej.

TABELA Nr 3 Prognoza usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w okresie trwania programu tj. w latach 2024 -2026.

TABELA Nr 4 Rodziny zastępcze funkcjonujące w Powiecie Kamieńskim na tle kraju i województwa zachodniopomorskiego.

TABELA Nr 5 Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych funkcjonujących w Powiecie Kamieńskim na tle kraju i województwa zachodniopomorskiego.

TABELA Nr 6 Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Kamieńskim w latach 2020-2022 z podziałem na ich rodzaj.

Tabela Nr 7 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Kamieńskim w latach z podziałem na rodzaj rodzin.

TABELA Nr 8 Ilość placówek na tle całego kraju, powiatu kamieńskiego oraz województwa zachodniopomorskiego.

TABELA Nr 9 Ilość dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na tle całego kraju, powiatu kamieńskiego oraz województwa zachodniopomorskiego.